

अखिल भारतीय मागासवर्गीय समाज प्रबोधन संस्था, कल्याण, जि.ठाणे या संस्थेस मौ. चांग्याचा पाडा/साकडबाव, ता. शहापूर, जि. ठाणे येथे आदिम जमातीतील कातकरी समाजातील विद्यार्थ्यांसाठी अनुदानित आश्रमशाळा चालविण्यास कायमस्वरूपी मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्र.अआशा.२०१८/प्र.क्र.११३/का.११
(ई- फाईल क्र. ८६७९३९)
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम काम मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : ३० एप्रिल, २०२५

- वाचा :-**
१. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. अआशा. २०१९/प्र. क्र. २/९९/का. ११, दि. ०१.०२.१९९९ व दि. ०१.०२.२०००.
 २. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. शाआशा. २०१२/प्र. क्र. ३७०/ का. १३, दि. २३.०१.२०१४.
 ३. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अआशा-२०१९/प्र.क्र.१०२/का-११, दि. ११.०६. २०१९
 ४. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अआशा-२०१८/प्र.क्र.११३/का-११, दि.१६.०९.२०१९
 ५. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: -शाआशा-२०२४/प्र.क्र.१७२/का-१३, दि.०९.०९.२०२४
 ६. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे यांचे क्र. अनुआशा-२०२३ /प्र.क्र.१६१ /का.७(२) /५८६१, दि.०४.१०.२०२४ चे पत्र.
 ७. आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : अआशा-२०२४/प्र.क्र. २१२/का-११, दि.०९.०४.२०२५

प्रस्तावना:-

आदिवासी विकास विभागांतर्गत राज्यातील डोंगराळ व दुर्गम भागातील सामाजिक / शैक्षणिक दृष्ट्या मागासलेल्या आदिवासी जनतेच्या सर्वांगीण प्रगतीसाठी क्षेत्र विकासाचा दृष्टीकोन स्वीकारण्यात आला आहे. या कार्यक्रमांतर्गत आदिवासी क्षेत्राचा शैक्षणिक विकास होण्यासाठी

आश्रमशाळा महत्वाचा केंद्र बिंदू आहे. त्यानुसार आदिवासी विद्यार्थ्यांना माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण घेण्याच्या दृष्टीने आणि त्यांना समाजाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी आदिवासी विकास विभागांतर्गत एकूण ५५६ अनुदानित आश्रमशाळा चालविण्यात येत आहेत.

त्याच धर्तीवर अखिल भारतीय मागासवर्गीय समाज प्रबोधन संस्था, कल्याण, जि. ठाणे या संस्थेस अनुदानित आश्रमशाळा गोंदेडा, ता.चिमूर, जि. चंद्रपूर ही इयत्ता १ ली ते १० पर्यंतची आश्रमशाळा स्थलांतरीत करून मौ. चांग्याचा पाडा/साकडबाव, ता. शहापूर, जि. ठाणे या ठिकाणी सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून पुढील ३ वर्षासाठी प्रायोगिक तत्वावर अनुसूचित जमातीमधील कातकरी या आदिम जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी चालविण्यास दि.१६.०९.२०१९ या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. सदर आश्रमशाळेस प्रथमतः ३ वर्षासाठी मान्यता देण्यात आली असून अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे यांनी ३ वर्षांनंतर सदर आश्रमशाळेचे मुल्यांकन करून अहवाल शासनास सादर केल्यानंतर कायमस्वरूपी मान्यतेबाबत निर्णय घेण्याबाबत संदर्भ क्र. ४ येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद करण्यात आले आहे. त्यानुसार संदर्भ क्र. ६ येथील पत्रान्वये, अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे यांनी अहवाल सादर केला आहे. त्यानुषंगाने पुढीलप्रमाणे शासन निर्णय पारित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय:-

अखिल भारतीय मागासवर्गीय समाज प्रबोधन संस्था, कल्याण, जि. ठाणे या संस्थेस मौ. चांग्याचा पाडा/साकडबाव, ता. शहापूर, जि. ठाणे या ठिकाणी अनुसूचित जमातीमधील कातकरी या आदिम जमातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी संदर्भाधीन क्र. ४ येथील दिनांक १६.०९.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सन २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून प्रायोगिक तत्वावर मान्यता देण्यात आलेल्या इयत्ता १ ली ते १० पर्यंतच्या अनुदानित आश्रमशाळेस सन २०२५-२६ या शैक्षणिक वर्षापासून खालील अटीच्या अधीन राहून कायमस्वरूपी मान्यता देण्यात येत आहे.

१. अखिल भारतीय मागासवर्गीय समाज प्रबोधन संस्था, कल्याण, जि. ठाणे या संस्थेने आदेश प्राप्त झाल्यानंतर ३० दिवसांचे आत आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक व अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे तसेच प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, शहापूर यांना कळविण्यात यावे.

२. अनुदानित आश्रमशाळेसाठी “आश्रमशाळा संहिता - २०१९” मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या मानकाप्रमाणे सर्व भौतिक सोयी-सुविधांनी युक्त आश्रमशाळेची व वसतिगृहाची स्वतःची सुसज्ज पक्की इमारत मान्यतेच्या दिनांकापासून दोन वर्षात बांधणे बंधनकारक राहील. संस्थेन २ वर्षात याबाबत कार्यवाही न केल्यास सदर अनुदानित आश्रमशाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द करण्यात येईल.

३. संस्थेने आश्रमशाळेत वर्गखोल्या व निवासाची स्वतंत्र इमारतीमध्ये व्यवस्था करावी. तसेच इमारतीमध्ये मानकाप्रमाणे स्नानगृहे, शौचालये उपलब्ध करून द्यावीत आणि शुध्द पाण्याची मुबलक व्यवस्थाही उपलब्ध करून द्यावी.

४. मान्यता देण्यात आलेल्या अनुदानित आश्रमशाळेस शैक्षणिक दर्जा उंचावणे आवश्यक आहे. त्यादृष्टीने अशा आश्रमशाळांमधील विद्यार्थ्यांचा वार्षिक निकाल किमान ८० टक्के असावा तसेच त्यापैकी किमान ६० टक्के विद्यार्थ्यांना प्रथमश्रेणी मिळणे आवश्यक राहिल. सदर आश्रमशाळेमध्ये प्रशिक्षित अर्हताकारी शिक्षक/शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती नियमानुसार व सक्षम प्राधिकाऱ्यांच्या मान्यतेने करण्यात यावी.

५. संस्थेने शिक्षक-शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती करताना शासनाने विहित केलेल्या अटी-शर्ती व नियमांचे पालन करावे. विहित अर्हताप्राप्त कर्मचाऱ्यांची नेमणुक न केल्यास संस्थेस देय असलेले अनुदान अनुज्ञेय असणार नाही. प्रकरणपरत्वे आश्रमशाळेची मान्यता रद्द करण्यात येईल. अप्रशिक्षित शिक्षक उमेदवारांची नियुक्ती केल्यास त्यांच्या वेतनाची जबाबदारी शासनाची राहणार नाही व त्याची सर्वस्वी जबाबदारी संस्थेची राहिल याची संस्थेने नोंद घ्यावी.

६. आश्रमशाळेतील आवश्यक पद भरतीसाठी **अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे** यांची मान्यता घेण्यात यावी. पदमान्यता देताना संदर्भ क्र. १ व २ मधील नमूद शासन निर्णय, संदर्भ क्र. ३ येथे नमूद दिनांक ११.०६.२०१९ च्या तसेच संदर्भ क्र. ७ येथील दि.०९.०४.२०२५ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतुदींचे काटेकोरपणे पालन करावे.

७. अखिल भारतीय मागासवर्गीय समाज प्रबोधन संस्था, कल्याण, जि. ठाणे द्वारा संचालित अनुदानित आश्रमशाळा, मौ. चांग्याचा पाडा/साकडबाव, ता. शहापूर, जि. ठाणे या आश्रमशाळेस शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या सूत्रानुसार अनुदान अनुज्ञेय राहिल.

८. संस्थेने अनुदानित आश्रमशाळासाठी 'आश्रमशाळा संहिता' तसेच शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या अटी, शर्ती व नियमांचे पालन करावे.

९. प्रत्येक वर्गात कमाल ४० निवासी व १० बहिस्थ विद्यार्थी असावेत. सर्व निवासी विद्यार्थी हे कातकरी या अनुसूचित जमातीचे असतील.

१०. शासनाने विहित केलेल्या अटी, शर्ती व नियमांचे पालन न केल्याचे निदर्शनास आल्यास तसेच उपरोक्त आश्रमशाळेबाबत गैरव्यवहार/गैर व्यवस्थापन याबाबत तक्रारी आल्यास संस्थेच्या आश्रमशाळेची श्रेणीवाढ/मान्यता रद्द करण्यात येईल.

११. बालकांचा सक्तीचा व मोफत शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ अंतर्गत नमूद करण्यात आलेल्या सोयी-सुविधा विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करणे व शिक्षणाचा स्तर उत्कृष्ट ठेवणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.

१२. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी उपरोक्त बाबत आवश्यक ती कार्यवाही तात्काळ करावी. यासाठी येणारा खर्च अनुदानित आश्रमशाळांच्या संबंधित अर्थसंकल्पिय लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

१३. तसेच आश्रमशाळेतील विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेबाबत संदर्भ क्र. ५ येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार तरतुदींचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०४३०१६३०४१९३२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रविण साठे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव यांचे कार्यालय, राजभवन, मुंबई.
२. मा. विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य.
३. मा. विधानसभा/विधानपरिषद विरोधी पक्षनेता.
४. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. लोक आयुक्त आणि उप लोकायुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
७. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग, वरली, मुंबई.
८. सचिव, आदिवासी विकास, मंत्रालय, मुंबई.
९. आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक.
१०. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.
११. जिल्हाधिकारी, ठाणे.
१२. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.

१३. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर.
१४. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे.
१५. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद , ठाणे.
१६. शिक्षण संचालक (प्राथमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१७. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, शहापूर, जि. ठाणे.
१८. जिल्हा कोषागार अधिकारी, ठाणे.
१९. शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) जिल्हा परिषद, ठाणे.
२०. सचिव/अध्यक्ष, अखिल भारतीय मागासवर्गीय समाज प्रबोधन संस्था, कल्याण, जि. ठाणे.
२१. कार्यासन ११.संग्रहार्थ.